

Pohjois-Savon maakuntapäivä

Pääjohtaja Kari Wihlman

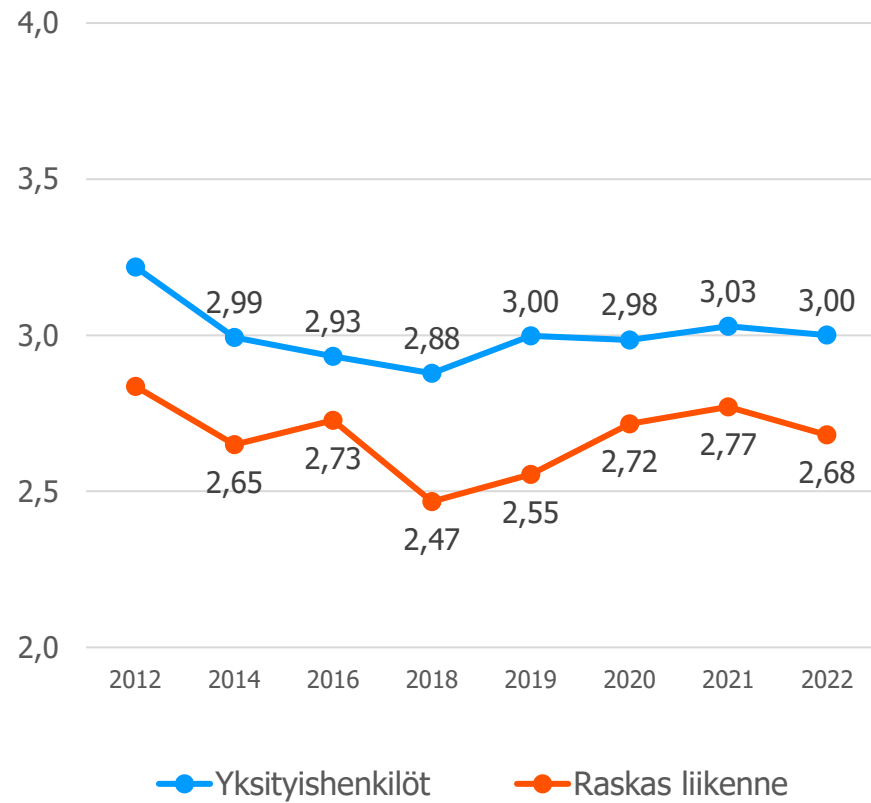
15.8.2023

Väylävirasto
Trafikledsverket

Tienkäyttäjien tyytyväisyys maanteiden kuntoon

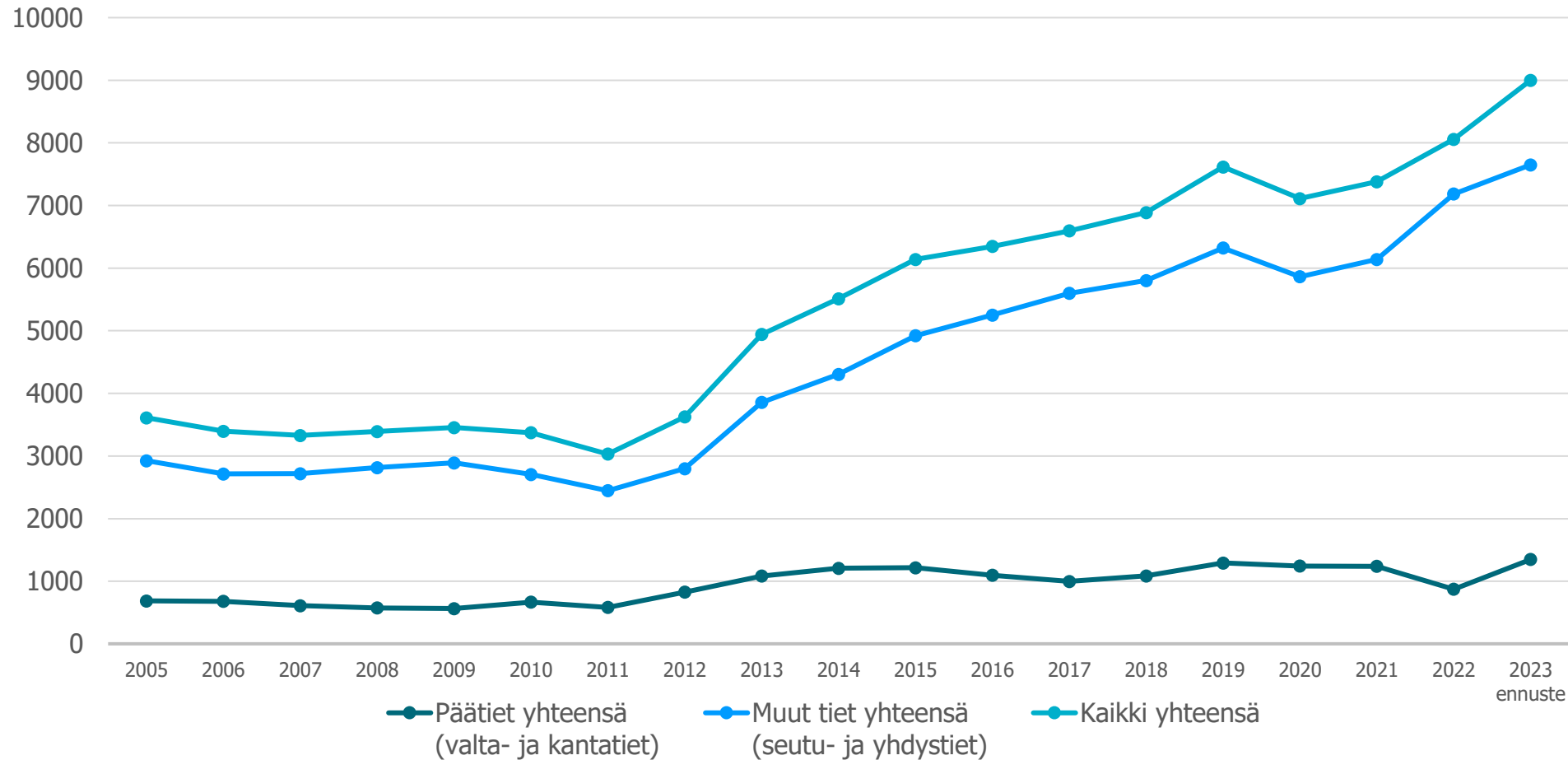

Huonokuntoisten päällysteiden määrän kehitys

Väylävirasto
Trafikledsverket

Kaista-km

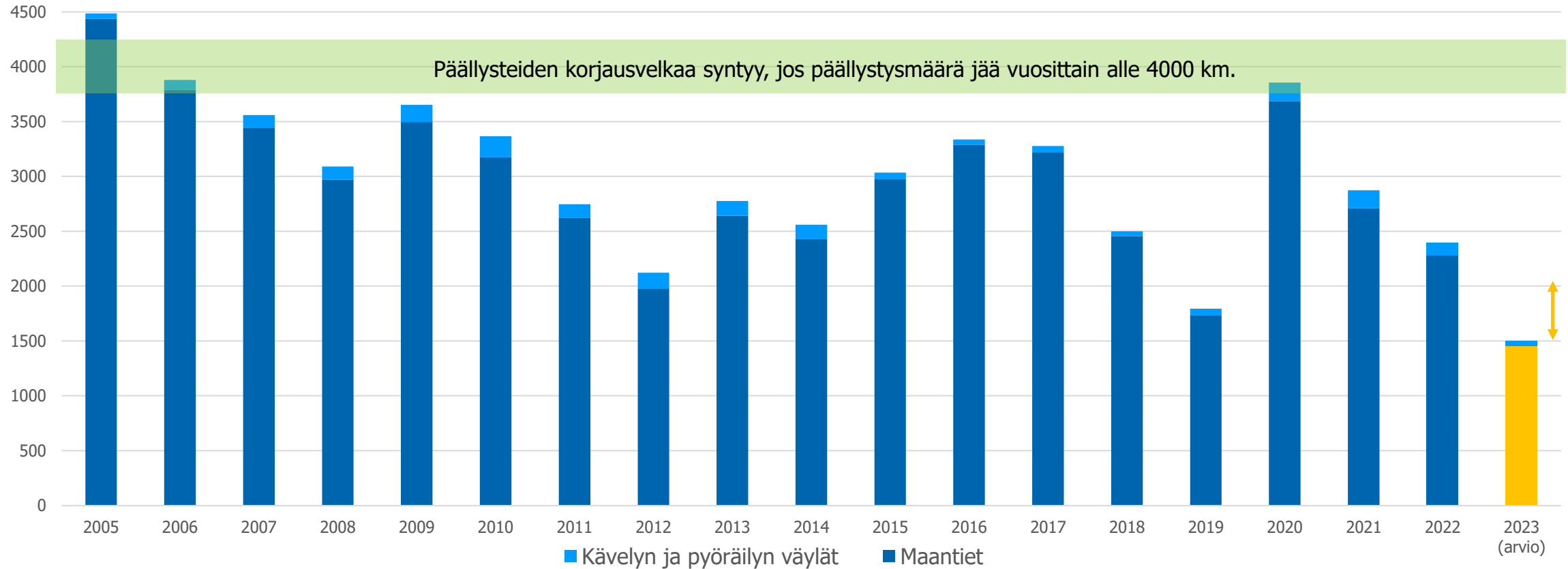

Vuoden 2020 korkeampi rahoitus näkyi selkeästi tiestön kunnan paranemisena

V. 2023 huonokuntoisten määrän ennustetaan kasvavan ennätysvauhtia

Niukan rahoituksen lisäksi kehitykseen vaikuttaa hintatason nousu (bitumi ja muut raaka-aineet ja energia)

Maanteiden ja kävelyn ja pyöräilyn väylien päällystysmäärät 2005-2023

Maanteiden liikenne keskittyy yhä enemmän vilkkaalle tieverkolle

Maantieverkko 78 000 km

- Päällystettyjä teitä on noin 50 700 km (65%) ja sorateitä hieman yli 27 000 km.

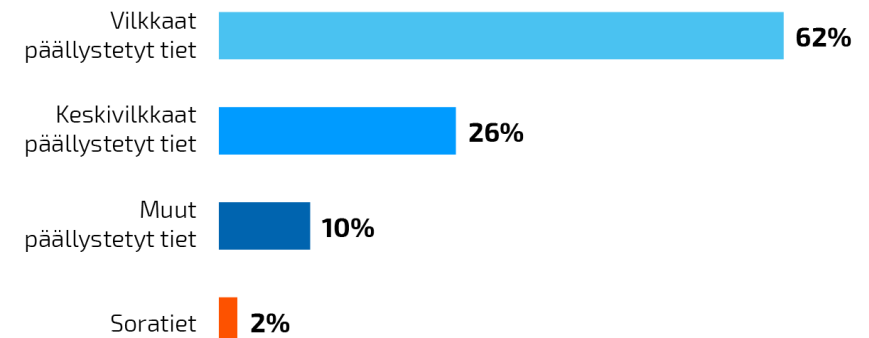
Maantieverkon kunto ja haasteet ovat voimakkaasti kahtiajakautuneet:

- Päällystetyillä, vilkasliikenteisillä teillä (noin 10 000 km) kulkee lähes kaksi kolmasosaa maanteiden liikennesuoritteesta. Nykykuntoa ylläpidetään, mutta ilmaston muutos ja nastarengaskulutus ovat haaste.
- Vähäliikenteiset tiet rappeutuvat odottaessaan toimenpiteitä. Tulevina vuosina myös vähäliikenteisten teiden rakenteen pysyvät muutokset lisääntyvät (tarve kalliimmalle peruskorjaukselle). Sorateiden osalta tilanne on hankala erityisesti satunnaisten, raskaiden ja märkiin vuodenaikoihin liittyvien tarpeiden osalta.

Osuus tieverkosta

Osuus liikenteestä

Väyläviraston tunnuslukuja

Väyläomaisuus

20

mrd €

Rakenteilla kehittämis-
hankkeita yhteensä

2,1

mrd € arvosta

Väyläverkon
korjausvelka

4,0

mrd €

Vuosibudjetti
2023 noin

1,9

mrd €

Henkilöstö,
vakinaisia noin

480

asiantuntijaa

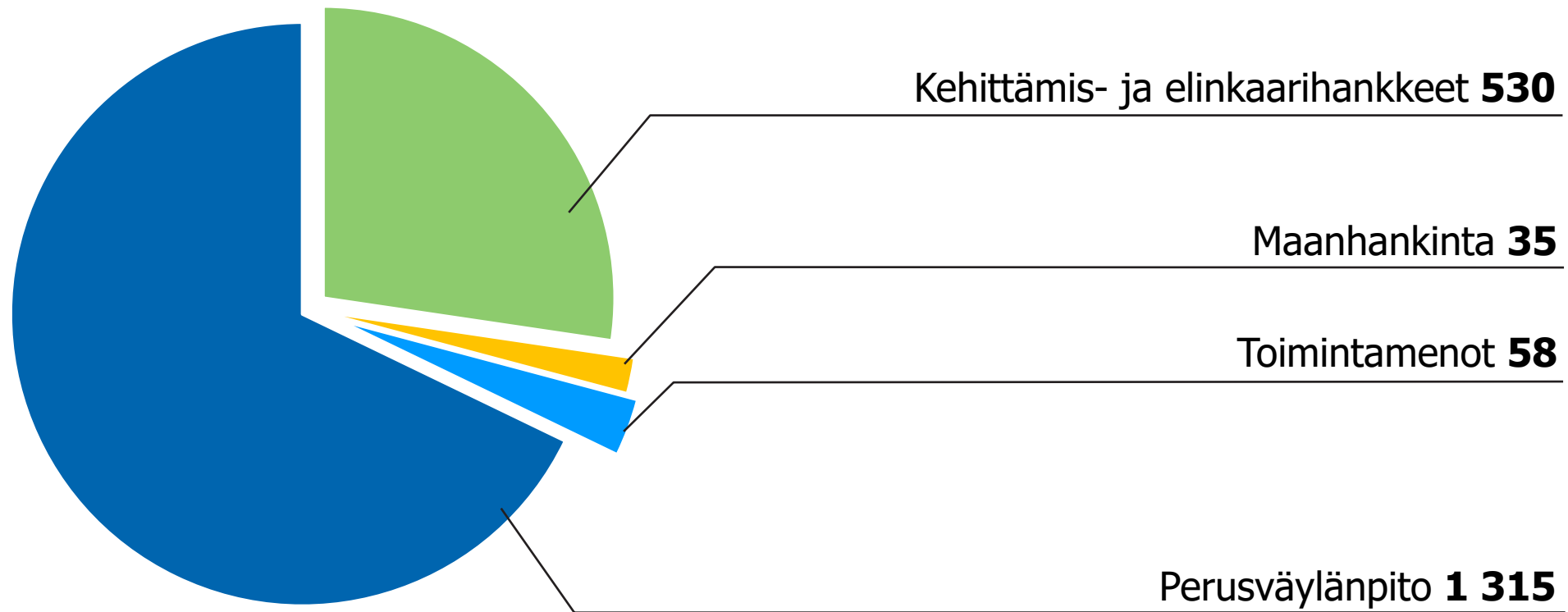
Työllistämme
välillisesti

17 000

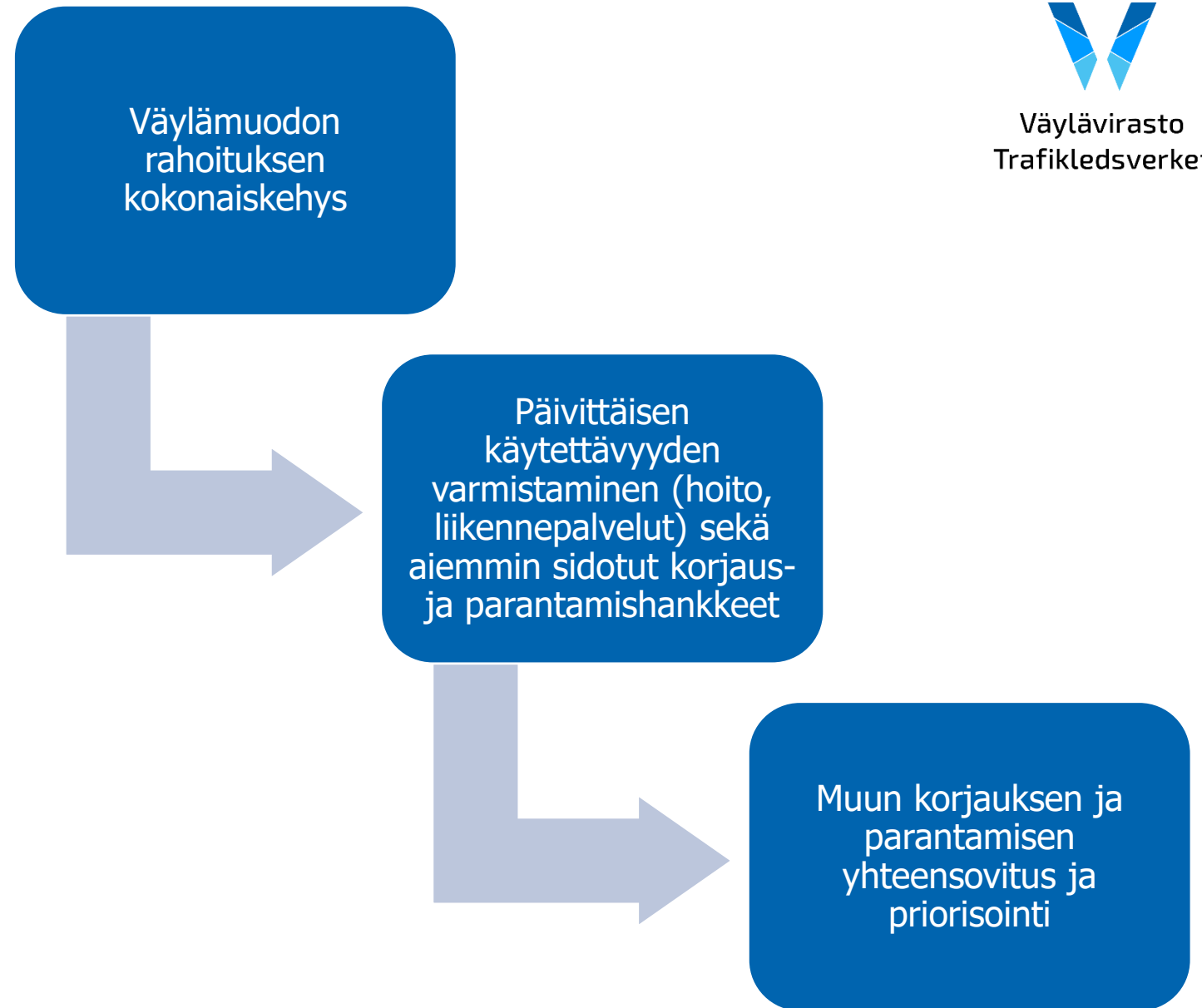
henkilöä

Talousarviomäärärahat 2023

1 938 milj. euroa

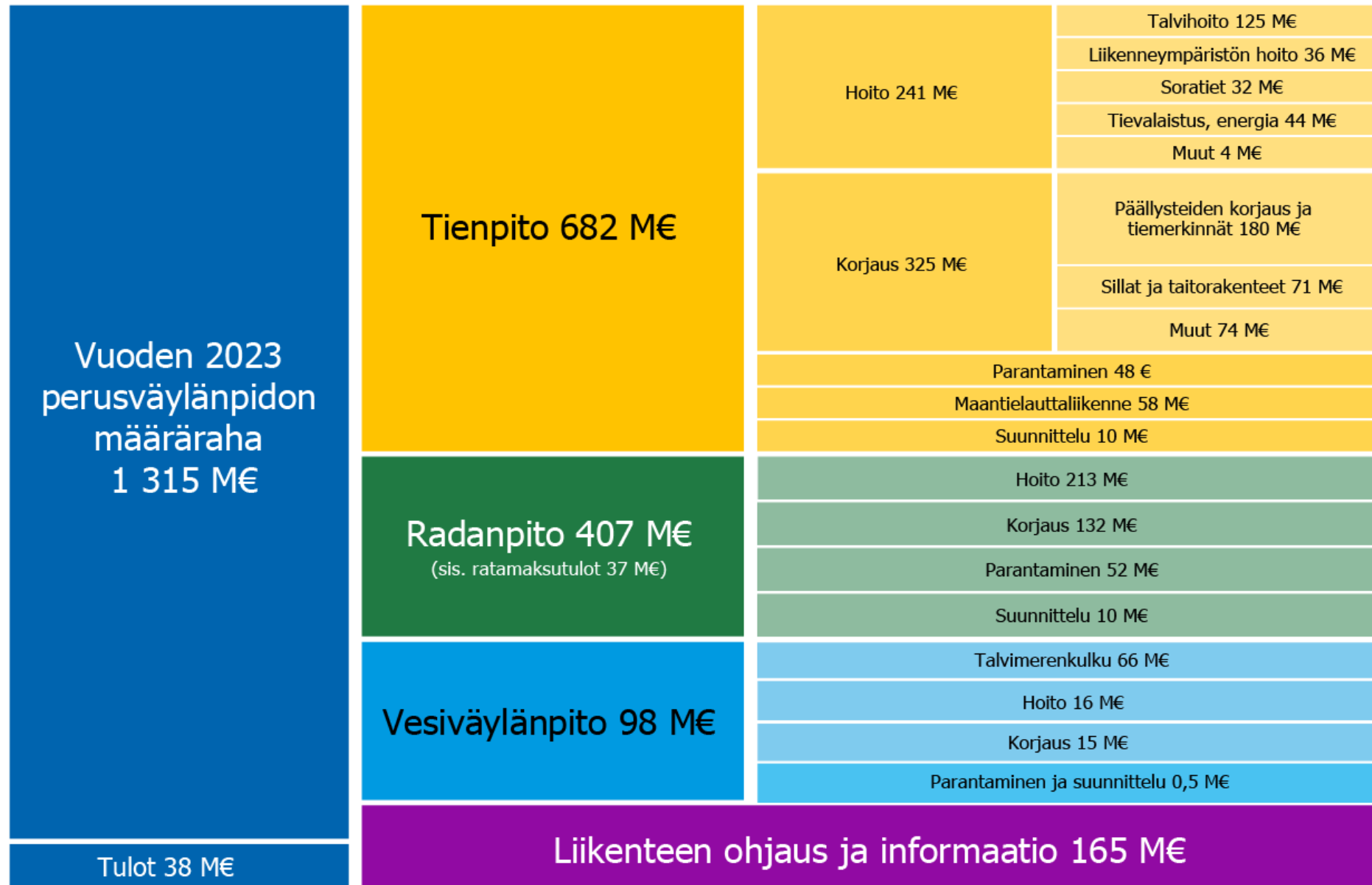

Perusväylänpidon toimenpiteiden priorisoinnin periaate

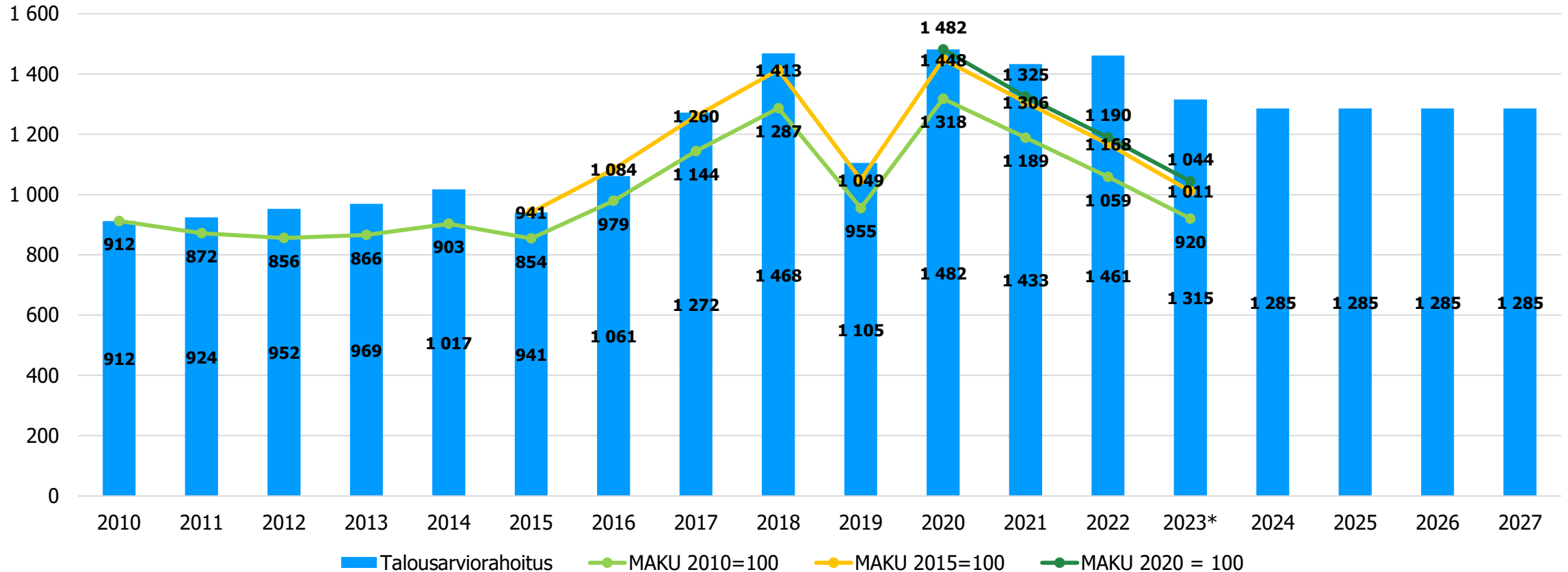

Perusväylänpidon vuoden 2023 rahoituksen jakautuminen

Perusväylänpidon rahoitustason kehittyminen huomioiden kustannustason nousu

*kustannustaso 6/2023

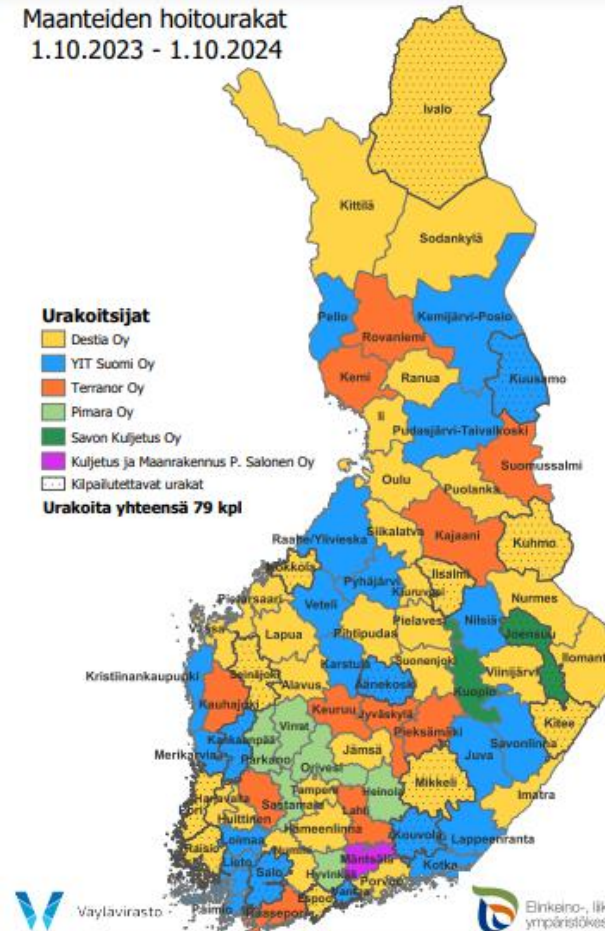
Tilannekatsaus maanteiden hoitourakoihin

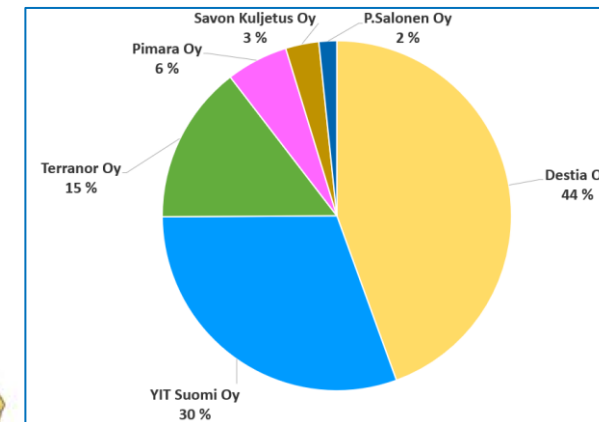
Väylävirasto
Trafikledsverket

- **Maanteiden hoitourakat on jaettu 79 alueeseen** (450 – 2400 km, ka n. 1000 km, volyymi 1-5 M€/v), urakan kesto 5 vuotta, valtakunnallisesti kilpailutuksien tasainen jakautuminen.
- Tavoitehinta, tilaaja maksaa toteutuneet kustannukset sopimuksen mukaan (tehdystä työstä maksetaan, läpinäkyvyys parempi).
- Riskien jakaminen, vuorovaikutus ja yhteistyö korostuvat enemmän, parempi reagointi muutoksiin sekä tuottavuus (kelin seuranta, päivystys, materiaalien hankinta, hallinnollinen työ projektilla keskitetty).
- **Jatkuva mallin kehittäminen** – hinnoittelu, laadun edelleen korostaminen (lähtökynnys, reittien maksimipituus jne.), laadun todentaminen ja valvonta.

Maanteiden hoitourakat
1.10.2023 - 1.10.2024

Kaikki urakat uudessa MHU-mallissa 1.10.2023

Väylävirasto

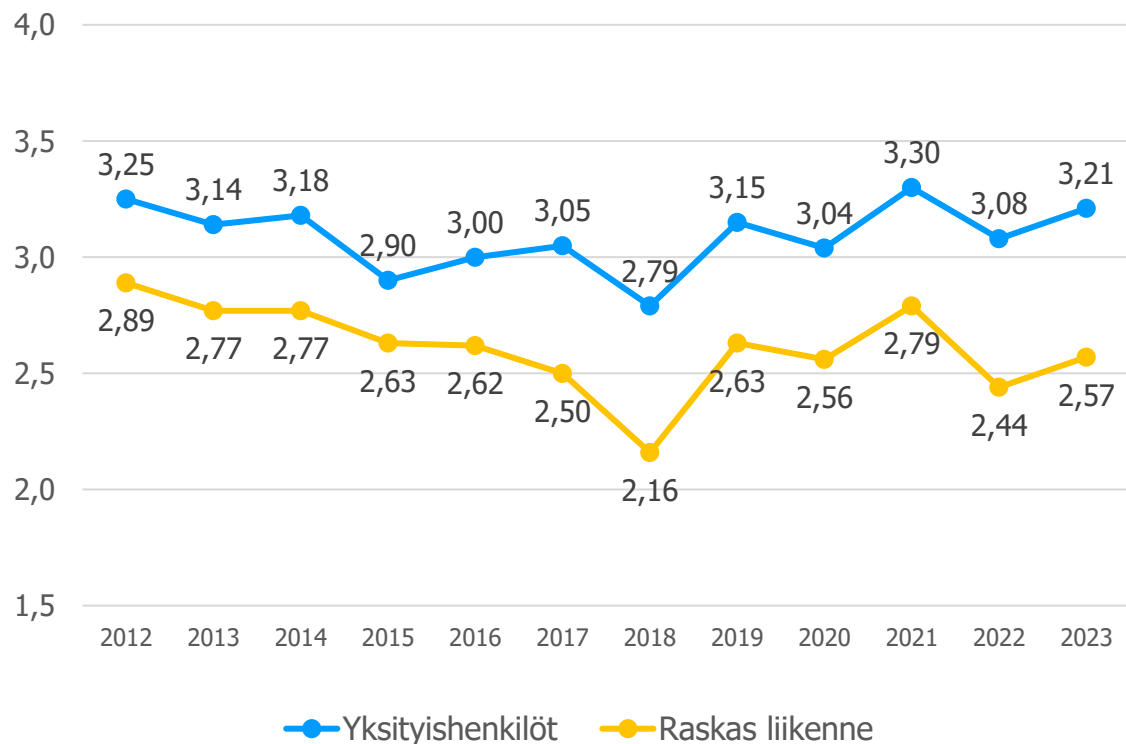

Erikois- liikenne- ja ympäristökeskus

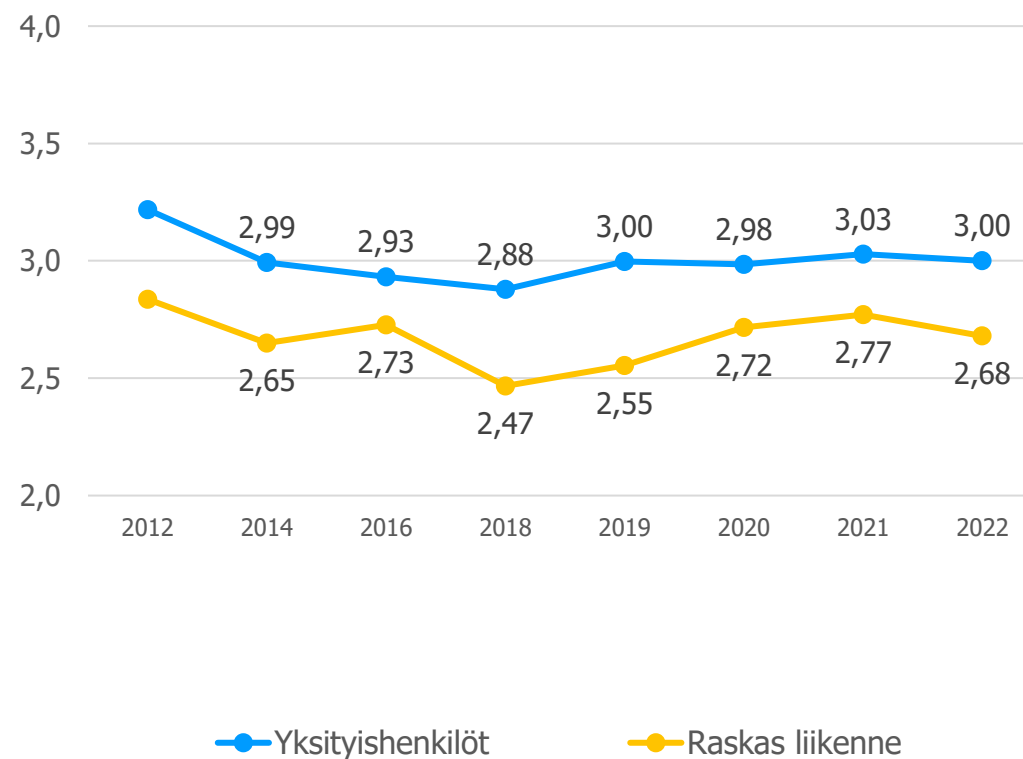

Tienkäyttäjien tyytyväisyys

Kokonaistyytyväisyys maanteiden talvihoitoon

Kokonaistyytyväisyys maanteiden kesähoitoon

Väylävirasto tilaajana – v. 2022 tehdyt sopimukset

Väylävirasto:

3 008 sopimusta 998,4 M€

ELY-keskukset:

1 495 sopimusta 505,3 M€

yhteensä:

4 503 sopimusta 1 503,7 M€

Hankintakategoria-kohtaisesti suurimmat

- Hoito & käyttö 391 kpl 403,0 M€
- Investointien toteutus 365 kpl 374,9 M€
- Radanpidon materiaalit 25 kpl 204,9 M€
- Korjaus 134 kpl 194,2 M€

Liikennemuodoittain

- Rautatiet 1 986 sopimusta 799,9 M€
- Maantiet 1 971 sopimusta 561,9 M€
- Vesiväylät 334 sopimusta 107,2 M€
- Muut 212 sopimusta 34,7 M€

Voimassa olevien sopimusten kokonaisarvo 6,1 Mrd. €

(sisältää myös elinkaarihankkeiden sopimukset)

16 hankintakategoriaa, joista viisi suurinta käyttää 85% kaikista euroista

Väyläviraston ja ELY-L:n sopimuksissa
käytettiin yli 1,9 Mrd € vuonna 2022

Suurimmat kategoriat:

- investointien toteutus n. 600M€
- hoito ja käyttö n. 400 M€
- korjaus n.230 M€
- liikenteenohjaus n. 150 M€
- radanpidon materiaalit n. 120 M€

Hankintatoimen painopisteet 2023

- **Yhtenäisyyden** kehittäminen.
- **Markkinatiedon** laajempi hyödyntäminen.
- **Ympäristökriteerit** soveltuvin osin käyttöön .
- Lisäpanostusta **konsulttien johtamiseen**.
- Koko hankintavaiheen **kattava vuoropuhelu**.
- **Toimintakulttuurin** kehittäminen entistä enemmän yhteistyöllä tekemiseen, johon pitää tarvittaessa koko sopimusta toteuttavaa tiimiä **valmentaa**.

Tavoite 2023

Väylävirasto on tunnistanut keskeisimmät toimenpiteet, joilla se voi vaikuttaa alan tuottavuuteen ja osoittaa edistäneensä niitä.

Liikenne 12 -suunnitelma

Valtakunnallinen 12-vuotinen liikennejärjestelmäsuunnitelma

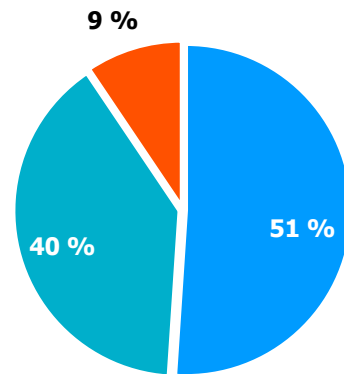
Tavoitteet

saavutettavuus, kestävyys, tehokkuus,
ilmastonmuutoksen hillintä ja liikenneturvallisuuden parantaminen

Rahoitusraami

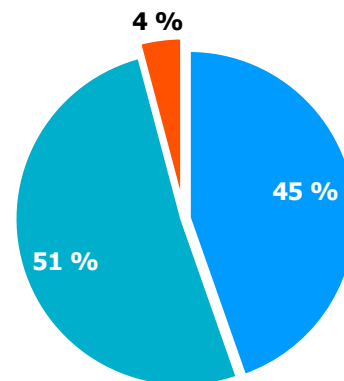
Perusväylänpito

	Tie 9 179 M€
	Rata 7 107 M€
	Vesi 1 696 M€
	Yht. 17 982 M€

Kehittäminen

	Tie 2 700 M€
	Rata 3 100 M€
	Vesi 250 M€
	Yht. 6 050 M€

Väyläverkon suunnitelmat ja ohjelmat

Väyläpidon
perus-
suunnitelma

Väyläviraston
suunnitteluohjelma

Väyläverkon
investointi-
ohjelma

Liikenneverkon
strateginen
tilannekuva

Valtakunnallinen
liikennejärjestelmä-
suunnitelma (Liikenne 12)

Yhteistä
kaikissa
suunnitelmissa

Vaikutusten
arviointi ytimessä

Päivitetään
vuosittain
(pois lukien
Liikenne 12)

Vuorovaikutus
sidosryhmien
kanssa

Väyliä koskeva
lainsäädäntö

Väyläverkon suunnitteluohjelma

- päivitetään vuosittain seuraaviksi 4 vuodeksi
- viimeisin päivitys 12/2022.
- suunnitteluohjelmassa kohteita:
  - Rata 18 kpl 45 M€
  - Tie 48 kpl 41 M€
  - Vesi 12 kpl 0,4 M€
  - Sähköpöytä 78 kpl 86,4 M€

Väyläverkon investointiohjelma

- päivitetään vuosittain seuraaviksi 8 vuodeksi
- viimeisin päivitys 04/2023.
- kehittämisen kustannusraami Liikenne 12- suunnitelman mukaisesti 2958 M€
- 1A hankkeissa suunnittelu on valmis
- 1B hankkeissa suunnittelu on kesken

	1A	1B
	lkm	lkm
Rata	6	9
Tie	26	18
Vesi	1	3
	33	30

Investointiohjelma, talouskehys v. 2024–2031				
	Kehittäminen *)		Perusväylänpito, parantaminen	
Rahoitus keskimäärin v. 2024–2031	M€/ a	yhteensä M€	M€/ a	yhteensä M€
Rataverkko	201	1606	53	420
Maantieverkko	146	1166	39	310
Vesiväylät	23	186	3	25
Yhteensä	370	2 958	95	755

Väyläviraston investointiohjelma / Itä-Suomi

- **Maanteiden kehittämishankkeet:**

- 1A Vt 23 Karvion kanavan kohdalla, Heinävesi 13 M€
- 1A Yt 15123 Hätingvirran lossin korvaaminen sillalla, Puumala 14 M€
- 1B Vt 5 Savilahden silta, Mikkeli 17 M€
- 1B Vt 6 Syrjäsalmen silta, Kitee 7 M€
- 1B Kt 73 Lieksanjoen silta, Lieksa 9 M€

- **Maanteiden parantamishankkeet:**

- Vt 9 Suonenjoen liittymän parantaminen, Suonenjoki 2,7 M€
- Vt 9 Nolvakan eritasoliittymän parantaminen, Joensuu 0,6 M€
- Vt 14 parantaminen välillä Tuusmäentie-Kolkonrannantie, Juva ja Rantasalmi 6,0 M€
- Vt 23 parantaminen välillä Rantala-Lajunlahti, Heinävesi 4,1 M€
- Mt 455 ja 15323 liittymäjärjestelyt, Joroinen 1,9 M€

- **Ratojen kehittämishankkeet:**

- 1A Kotka: Kotolahti-Mussalo läpiajoraide (lisäraide) 7 M€
- 1B Imatra-Joensuu välityskyvyn parantaminen 60 M€
- 1B Kouvola-Kuopio matka-aikojen lyhentäminen 12 M€
- 1B Lauritsalan liikennepaikka 22 M€
- 1B Luumäki-Joutseno välityskyvyn parantaminen ja nopeudennosto 247 M€

- **Ratojen parantamishankkeet:**

- Turvalaitteiden rakentaminen ratapihoille (Pieksämäki, Kuusankoski, Kotka Hovinsaari, yht. 3,5 M€)

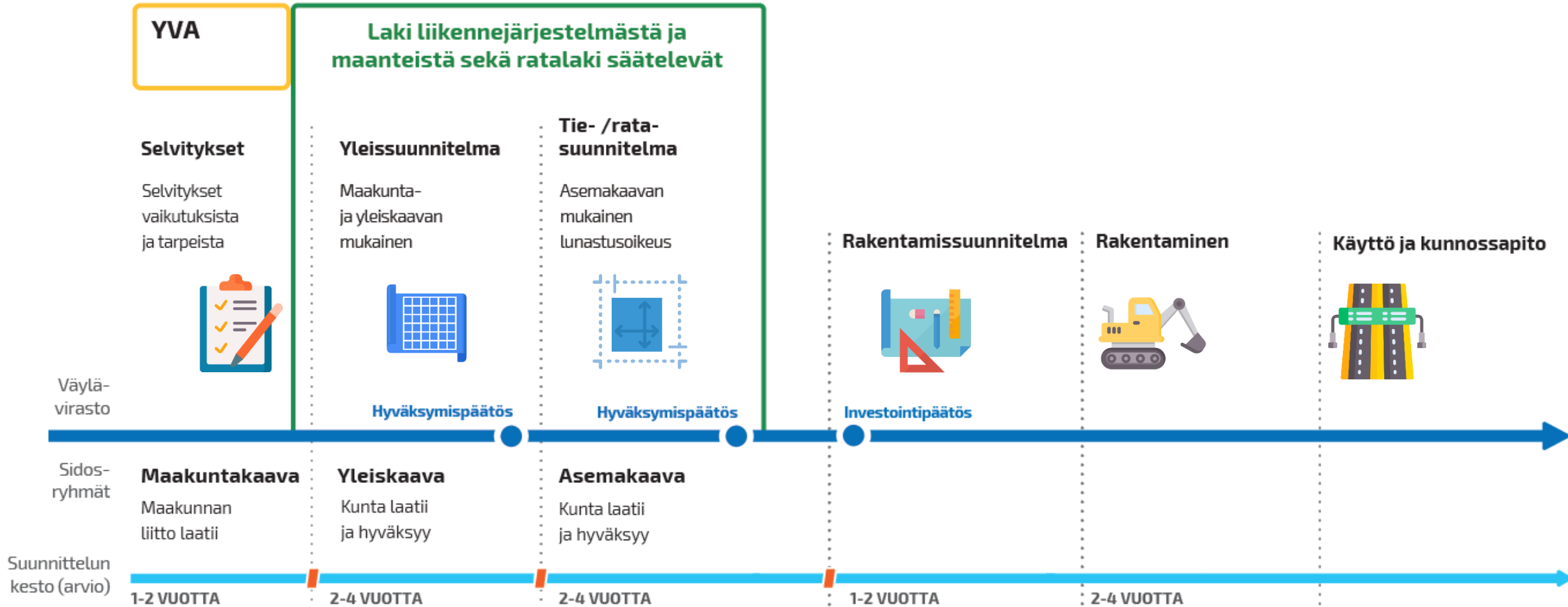
- **Vesiväylien kehittämishankkeet:**

- Ei

- **Vesiväylien parantamishankkeet:**

- 1A Saimaan raakapuun kuljetusväylien parantaminen 2 M€

Liikenneinfrahankkeen eteneminen

█ Hankinta suunnitteluvaiheiden välissä vie isommissa hankkeissa n. 1-2 vuotta.

Vahva ja välittävä Suomi

Petteri Orpon hallitusohjelma

Hallitusohjelman liikennepoliittisia tavoitteita ja keskeisimpiä linjauksia

- Hallituksen liikennepolitiikan tavoitteena on koko Suomen kasvun ja elinvoiman lisääminen.
- Liikennepolitiikalla tuetaan kasvua, investointeja ja työllisyyttä, laajennetaan työssäkäyntialueita, edistetään kestävien liikennemuotojen käytön mahdollisuuksia ja vähennetään päästöjä.
- Liikenneverkkoa kehitetään Suomen saavutettavuuden, kilpailukyvyn ja huoltovarmuuden vahvistamiseksi.
- Väyläverkon investoinnit kohdistetaan kasvun, työllisyyden ja huoltovarmuuden kannalta olennaisimmille väylille sekä väyläverkon pahimpien pullonkaulojen purkamiseen. Investoinneilla tuetaan sekä kaupunkien kasvua että koko Suomen elinvoimaa.
- Hallitus torjuu määrätietoisesti korjausvelan kasvua.
- Perusväylänpidossa huomioidaan myös alempiasteinen tieverkko.
- 12-vuotisen liikennejärjestelmäsuunnitelman päivitys käynnistetään heti hallituskauden alussa.

Hallituksen investointiohjelma 1/2

- Hallitus toteuttaa vaalikauden aikana määräaikaisen neljän miljardin euron investointiohjelman, joka koostuu panostuksista työvoiman liikkuvuuden, vientivetoisen teollisuuden ja elinkeinoelämän kannalta tärkeisiin väylähankkeisiin, korjausvelan purkuun ja raidehankkeiden edistämiseen kaikkialla Suomessa.
- Osana investointiohjelmaa hallitus panostaa yhteensä 520 miljoonaa euroa korjausvelkaohjelmaan, jolla hillitään korjausvelan kasvua
- Hallitus tekee merkittävät panostukset väylähankkeisiin, joilla pyritään vahvistamaan talouden kilpailukykyä ja ihmisten sujuvaa liikkumista.
- Hallitus varautuu myös rahoittamaan MAL-sopimusten valtion osuuden.
- Investointiohjelma rahoitetaan valtion omaisuuden myynnistä kertyvillä tuloilla, joten investointimenot eivät lisää valtion velanottotarvetta hallituskauden aikana.

Hallituksen investointiohjelma 2/2

- Hallitus tekee mittavat panostukset rautatieverkon kehittämiseen eri puolilla Suomea
  - Päärataa kehitetään nykyisessä ratakäytävässä Väyläviraston toimesta panostamalla pääradan kehittämiseen niin etelässä kuin pohjoisessa.
  - Savonradan nopeuttamiseen ja perusparannuksiin sekä Karjalanradan kehittämiseen tehdään panostuksia
  - Rantaradan elinvoimaisuus varmistetaan rantaradan perusparannushankkeella.
- Hallitus vie eteenpäin lentoratahanketta varaamalla määrärahat suunnitteluun ja valmistellen lentoradan toteuttamispäätöksen. Muilta osin Suomi-radan valmistelu keskeytetään.
- Itäradan hankeyhtiön toiminta jatkuu
- Investointiohjelman lisäksi valtio toteuttaa Turun tunnin juna -hankkeen, joka käsittää Espoo–Salooikoradan rakentamisen ja Salo–Kupittaa-yhteysvälin parantamisen. Rakentaminen käynnistyy Espoo–Lohja ja Salo–Kupittaa-yhteysväleillä.

Liite E. Määräaikainen 4 miljardin euron investointiohjelma

Toimenpide	Milj. euroa
Korjausvelan purkaminen	520
Infrahankkeet (Kehittämismomentti ja MAL-hankkeet)	797
Länsirannikon kilpailukyvyyn ja kasvun edistämispaketti	130
VT5 Leppävirta–Kuopio	140
Pääradan kehittäminen Helsinki–Tampere, Liminka–Oulu-kaksoisraide, Tornio–Kolari -radan sähköistäminen	535
Turun Tunnin juna -yhtiön pääomittaminen (Espoo–Lohja & Turku–Salou)	460
Savonrata–Kouvola–Kuopio nopeuden ja kapasiteetin nosto	50
Lentoradan suunnittelu	43
Karjalanradan kehittäminen Luumäki–Imatra 2. vaihe	215
Rantaradan kehittäminen	80
Puhtaan energian Suomen -kärkihankkeet	160
Puolustusvoimien materiaalihankinnat	50
Matkailu- ja luontohanke Palokin koskien patojen purku	20
Elinkeinopoliittinen varaus	400
Sote-palveluiden vaikuttavuusinvestoinnit ja hoitojonojen purku	400
Yhteensä	4 000

Vahva ja välittävä Suomi

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma 20.6.2023

VALTIOPORTIN JULKAISU
2023

VALTIOPORTIN JULKAISU
2023

Vahva ja
välittävä
Suomi

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma 20.6.2023

VALTIOPALVELUKESKUS
2023

VALTIOPALVELUKESKUS
2023

Väylänpito hallitusohjelmassa

- Korjausvelan purkaminen, 520 M€
- Infrahankkeet (Kehittämismomentti ja MAL-hankkeet), 797 M€
- Länsirannikon kilpailukyvyn ja kasvun edistämispaketti, 130 M€
- VT5 Leppävirta–Kuopio, 140 M€
- Pääradan kehittäminen Helsinki–Tampere, Liminka–Oulu-kaksoisraide, Tornio–Kolari -radan sähköistäminen, 535 M€
- Savonrata–Kouvola–Kuopio nopeuden ja kapasiteetin nosto, 50 M€
- Karjalanradan kehittäminen Luumäki–Imatra 2. vaihe, 215 M€
- Rantaradan kehittäminen, 80 M€
- Elinkeinopoliittinen varaus, 400 M€ (Huom. merkittävät teolliset investoinnit edellyttävät usein myös liikenneverkon kehittämistä. Tarkempi sisältö ei ole Väyläviraston tiedossa)

Hallitusohjelman väyläinfrahankkeet

Vt 5 Leppävirta-Kuopio 140 M€: toteutusvalmius v. 2026, rakentamisen kesto 5 vuotta

- Hankearviointi on käynnissä ja valmistuu v.2023 loppuun mennessä.
- Hanke koostuu kolmesta tiesuunnitelmasta, jotka valmistuvat vuoden 2023 lopulla, minkä jälkeen hallinnollinen käsittely. Vt 5 Leppävirta–Palokangas ja valtatie 5 Palokangas–Humalajoki-tiesuunnitelmat ovat ajantasaistettavina ja ne valmistuvat v. 2023 aikana. Leppävirran kohdan tiesuunnitelma valmistuu v. 2023.
- Kustannusarvio päivittyy käynnissä olevien tiesuunnitteluiden myötä (140-150 M€).

Savonrata-Kouvola-Kuopio nopeuden ja kapasiteetin nosto 50 M€: toteutusvalmius 2025, rakentamisen kesto 6-7 vuotta

- Tarveselvitys ja hankearviointi valmistumassa loppukesällä 2023. Seuraava suunnitteluvaihe ratasuunnitelma.

Karjalanradan kehittäminen Luumäki-Imatra 2. vaihe 215 M€: toteutusvalmius 2026, rakentamisen kesto 3 vuotta

- Hankkeesta on laadittu yleissuunnitelma, ratasuunnitelmia tehdään vaiheittain, niiden valmistuminen arviolta vuoden 2024 lopussa.
- Ratasuunnitelmien laatimisen yhteydessä voidaan tarvittaessa käynnistää rakennussuunnittelua
- Hankearvioinnit eivät ole ajantasaisia.

Taloudelliset päätökset (liite B, poiminta)

Vahva ja välittävä Suomi

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma 20.6.2023

VALTIONKASSAN RAHOITUS 2024

VALTIONKASSAN RAHOITUS 2024

Liite B. Taulukot taloudellisista päätöksistä

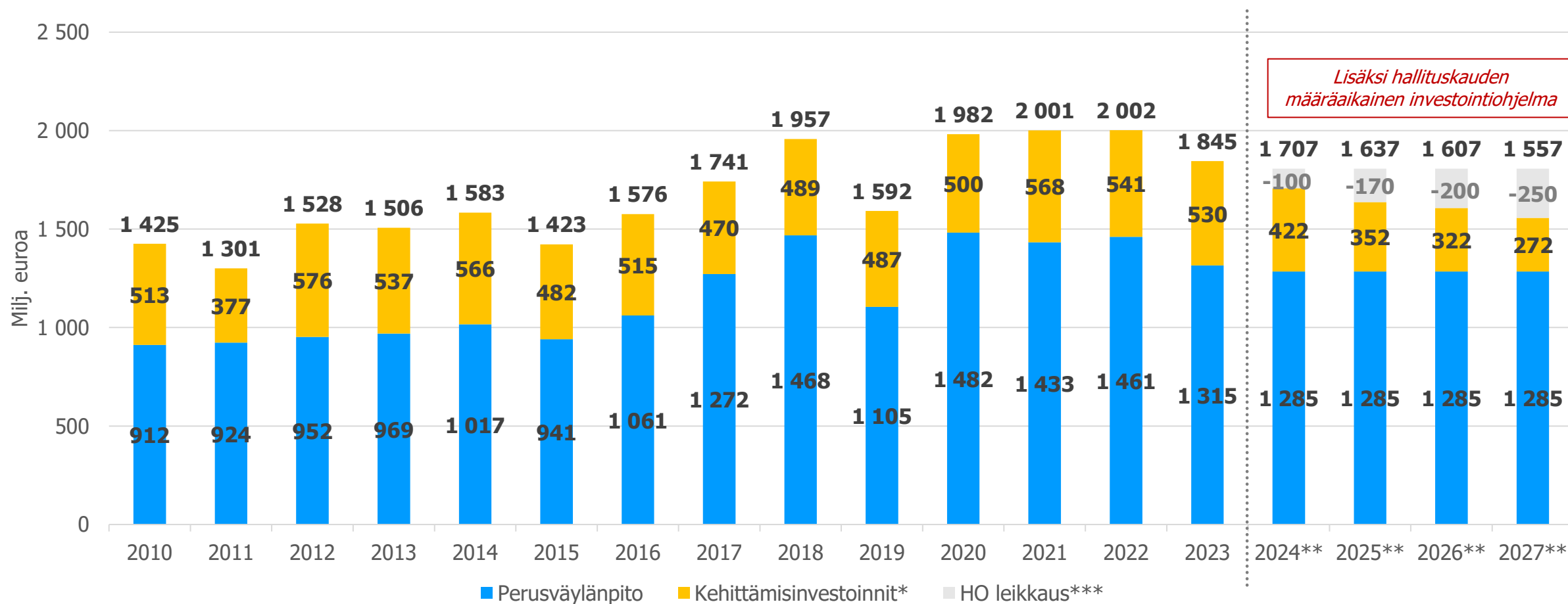
Yhteenveto

* pav = pitkän aikavälin vaikutus Huom! Julkista taloutta vahvistavat toimet on esitetty taulukossa positiivisina ja menolisäykset negatiivisina lukuina.

Kohde	Momentti	Toimenpiteet, mitä tullaan tekemään	Ajoitus	Julkinen talous yhteensä					Valtio					
				2024	2025	2026	2027	2028	pC*	2024	2025	2026	2027	2028
Yksityistieavustukset sekä kävelyn ja pyöräilyn edistäminen	31.10.31	Alennetaan yksityistieavustusta sekä kävelyn- ja pyöräilyn edistämisen rahoitusta.	2024	5	8	8	8	8	8	5	8	8	8	8
Väyläverkon kehittäminen	31.10.77	Alennetaan uusien väylähankkeiden rahoitustasoa.	2024	100	170	200	250	250	0	100	170	200	250	250

Valtion väylärahoitus (tiet, radat ja vesiväylät)

*Kehittämisinvestoinnit sisältää momentit 77, 78 ja 79

**Kehyspäätöksen 3/2023 mukaisesti huomioiden hallitusohjelman leikkaus. Huom. Ei sisällä hallitusohjelman mukaista määräaikaista investointiohjelmaa

***Hallitusohjelman leikkaus kohdistuu momentille 77

Toimiva väyläverkko mahdollistaa Suomen hyvinvoinnin, kilpailukyvyn ja kestävän kasvun

Väylävirasto
Trafikledsverket

Päätöksentekomme perustuu yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen

Toteutamme väylien palvelutasoa asiakasta kuunnellen

Väyläomaisuuden hallinta on tehokasta

Toimimme avoimesti asiantuntevasti ja yhteistyöhakuisesti

Luottamus

Uudistuva asiantuntijuus

Avoin yhteistyö

Kiitos!

Väylävirasto
Trafikledsverket

